

Wymogi nałożone na zamawiających ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i ich zastosowanie w praktyce.

Paweł Szczyrski, koordynator ds. dostępności w Urzędzie Miasta Szczecin

Warszawa, 19.11.2021 r.

Dostępność architektoniczna, cyfrowa i informacyjno-komunikacyjna.

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Dostępność cyfrowa

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Przepisy dotyczące zapewniania dostępności, które weszły w życie dnia 6 września 2021 roku

Art. 4. [Zapewnianie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmiot publiczny]

...

3. W przypadku zlecenia lub powierzania, na podstawie umowy, realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielania zamówień publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne, podmiot publiczny jest obowiązany do określenia w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych lub zamówień publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6.

Przepisy dotyczące zapewniania dostępności, które weszły w życie dnia 6 września 2021 roku

Art. 4. [Zapewnianie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmiot publiczny]

...

4. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w ramach umowy, o której mowa w ust. 3, następuje, o ile jest to możliwe, z uwzględnieniem **uniwersalnego projektowania**.

Dostępność architektoniczna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

- 1) w zakresie dostępności architektonicznej:
 - a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,

Dostępność architektoniczna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

- 1) w zakresie dostępności architektonicznej:
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,

Dostępność architektoniczna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

- 1) w zakresie dostępności architektonicznej:
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,

Dostępność architektoniczna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

- 1) w zakresie dostępności architektonicznej:
 - d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 i 1495),

Dostępność architektoniczna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

- 1) w zakresie dostępności architektonicznej:
 - e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób;

Dostępność cyfrowa

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

...

2) w zakresie dostępności cyfrowej – wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych;

Dostępność cyfrowa

Podstawa do zapewniania dostępności wskazana w ustawie to wymagania określone w standardzie WCAG 2.1.

WCAG – Web Content Accessibility Guidelines – w bezpośrednim, znaczeniowym tłumaczeniu „Wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych” – to zestaw rekomendacji i zalecań dotyczących dostępności, sposobu tworzenia i rozwoju stron internetowych. Wytyczne te opracowała organizacja W3C (World Wide Web Consortium), a dokładnie komitet WAI (Web Accessibility Initiative).

Dostępność cyfrowa

Standardy WCAG zostały stworzone z myślą o zapewnieniu jak najwyższej dostępności, dla jak największej ilości grup odbiorców z szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.

WCAG 2.0 – standard, który został opublikowany 11 grudnia 2008 roku przez W3C. Składa się z dwunastu wytycznych – zorganizowanych według czterech zasad (strony internetowe muszą być: widoczne, funkcjonalne, zrozumiałe i solidne).

Dostępność cyfrowa

WCAG 2.1 – standard, który został opublikowany jako oficjalna rekomendacja 5 czerwca 2018 r. przez W3C. Aktualizację wersji WCAG z 2.0 do 2.1 – jak tłumaczy W3C...

„... zainicjowano w celu ulepszenia wytycznych dotyczących dostępności dla trzech głównych grup: użytkowników z zaburzeniami poznawczymi lub uczenia się, użytkowników ze słabym wzrokiem oraz użytkowników niepełnosprawnych chcących korzystać z urządzeń mobilnych.”

Dostępność cyfrowa

Wytyczne WCAG przynoszą korzyści wielu osobom z różnymi niepełnosprawnościami, ponieważ pozwalają im konsumować treści w sposób najlepiej odpowiadający ich potrzebom. Dzięki postawionym kryteriom i wytycznym WCAG dostęp do treści na stronie www mają osoby **głuche, niedostępujące, niewidome i niedowidzące**.

Dostępność informacyjno - komunikacyjna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

...

3) w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:
a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824), lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

Dostępność informacyjno - komunikacyjna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

...

3) w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:
b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,

Dostępność informacyjno - komunikacyjna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

...

3) w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:
c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,

Dostępność informacyjno - komunikacyjna

Ustawa o zapewnieniu dostępności ...

Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

...

3) w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:

d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Zapewnienie dostępności

Dostęp alternatywny

Art. 7. [Dostęp alternatywny]

1. W indywidualnym przypadku, jeżeli podmiot publiczny nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt 1 i 3, podmiot ten jest obowiązany zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny.

Zapewnienie dostępności

Dostęp alternatywny

Art. 7. [Dostęp alternatywny]

2. Dostęp alternatywny, o którym mowa w ust. 1, polega w szczególności na:

- 1) zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub
- 2) zapewnieniu wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, lub
- 3) wprowadzeniu takiej organizacji podmiotu publicznego, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób.

Zapewnienie dostępności

Dostęp alternatywny

Art. 7. [Dostęp alternatywny]

3. W przypadku braku możliwości zapewnienia osobie ze szczególnymi potrzebami dostępności w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt 2, zastosowanie mają przepisy art. 7 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Projektowanie uniwersalne

Uniwersalne projektowanie, o którym mowa w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217), zwanej dalej „Konwencją”, uwzględniane w szczególności w celu spełnienia minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 u. z d. , dla zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Projektowanie uniwersalne

- Geneza pojęcia „projektowanie uniwersalne” wskazuje na siedem zasad, według których należy postępować przy projektowaniu środowiska zabudowanego, produktów i usług ogólnodostępnych
- Oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Projektowanie uniwersalne

7 zasad „projektowania uniwersalnego”:

- **sprawiedliwe wykorzystanie** – projekt jest użyteczny i atrakcyjny dla ludzi o różnych umiejętnościach (możliwościach),
- **elastyczność użytkowania** – projekt uwzględnia szeroki zakres indywidualnych preferencji i umiejętności odbiorców,

Projektowanie uniwersalne

7 zasad „projektowania uniwersalnego”:

- **prosta i intuicyjna obsługa** – zastosowany projekt jest łatwy do zrozumienia, niezależnie od doświadczenia, wiedzy, umiejętności językowych czy obecnego poziomu koncentracji użytkownika,
- **zauważalna informacja** – projekt w sposób efektywny łączy ze sobą niezbędne informacje dla użytkownika, niezależnie od warunków otoczenia lub zdolności sensorycznych użytkownika,

Projektowanie uniwersalne

7 zasad „projektowania uniwersalnego”:

- **tolerancja błędu** – projekt minimalizuje zagrożenia i negatywne skutki przypadkowego lub zamierzonego działania,
- **niewielki wysiłek fizyczny** – projektowanie w taki sposób, aby produkt był efektywny, wygodny i wymagał minimalnego wysiłku użytkownika,

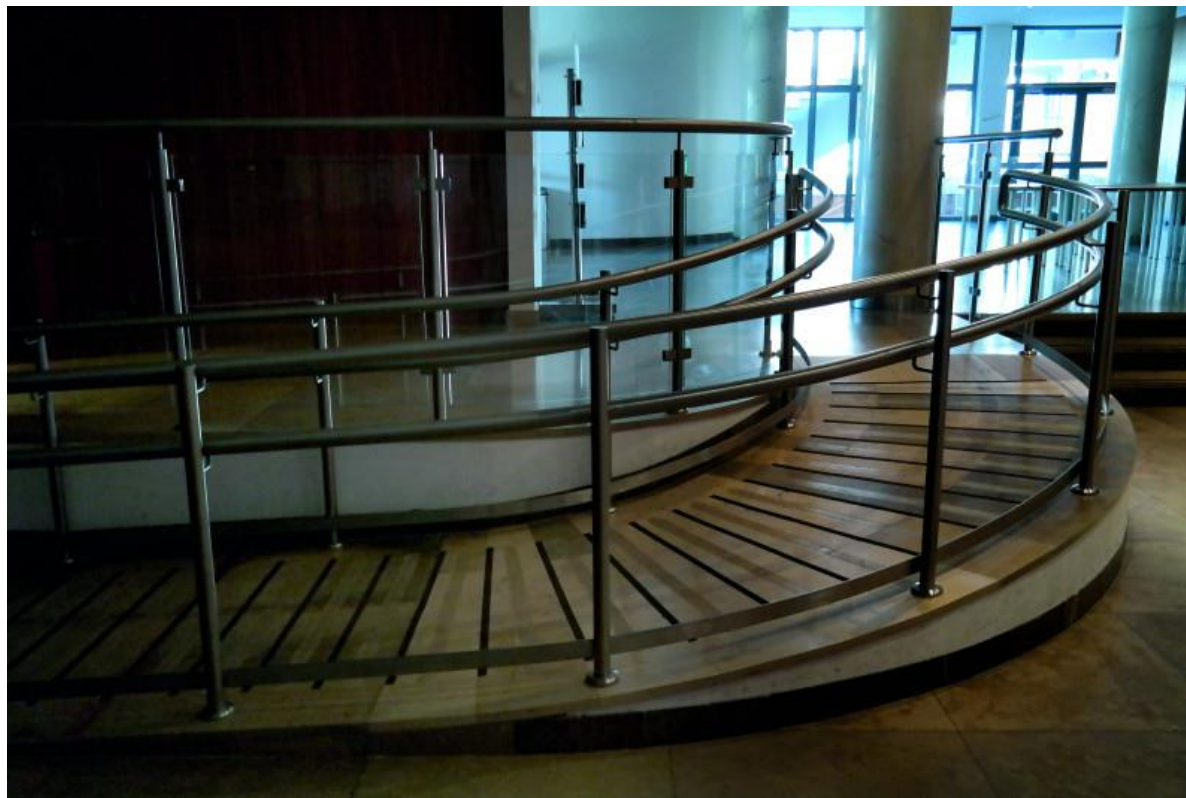
Projektowanie uniwersalne

7 zasad „projektowania uniwersalnego”:

- **wymiary i przestrzeń dostępne i użyteczne** – odpowiednia wielkość i przestrzeń przewidziana do podejścia, działania i wykorzystania produktu, niezależnie od wielkości, postawy lub mobilności użytkownika.

Projektowanie uniwersalne - przykład

Teatr Powszechny w Warszawie, pochylnia prowadząca do szatni, fot. Pracownia Architektoniczna Archigraf.

29

Projektowanie uniwersalne - przykład

Urząd Dzielnicy Wola, plan tyflograficzny,
fot. Pracownia Architektoniczna Archigraf.

30

Przyjąć należy, że **powinny zostać określone warunki służące zapewnianiu dostępności w zakresie zadań/ zamówień** (które są zlecane przez sektor publiczny). Taką intencję zapisano w uzasadnieniu ustawy, w którym zaznaczono, iż celem przepisu jest zapewnienie, **aby wszelkie działania realizowane ze środków publicznych objęte były reżimem dostępności w takim zakresie, jaki jest możliwy, wykonalny i uzasadniony w tych działaniach.**

Działania zlecane podmiotom innym niż podmioty publiczne w rozumieniu ustawy powinny być więc realizowane z uwzględnieniem warunków dostępności, ale **warunki te powinny być określone w umowach w sposób adekwatny do zakresu danego zadania bądź zamówienia.**

Podmiot niepubliczny realizujący powierzone zadanie **powinien zapewnić dostępność w tym obszarze i zakresie, jakiego dotyczy zadanie w oparciu o stosowne przepisy ustawy.**

- **Dziękuję za uwagę!**